אתה והלירה

1 לירה ישראלית אחת (משב"ן)

חובעים לפטר את אבני

בהתקפה חריפה על מנכ"ל החברה־המשלתית־למדליות־ולמטבעות יצאו ה־שבוע, בשיחה עם עורך מדור זה, סוחרי־המטבעות הגדול בארץ **יהושע עו־בדיה**, וכן בעליה ומנכ"ל החברה „קי־דום־זופיתות," שהיא קונה המטבעות ה־גדול בארץ.

עובדיה סבור כי אבני נוהג ללא כל מדיניות, מציף את השוק בכמויות בלתי־מוגבלות מצד אחד, וגורם לספסרות פרו־עה במדליות שרק הוא יודע כמה מהן יונפקו. הוא עצמו חייב עתה לבנקים סכומים כבדים בגלל המשבר החמור ב־ענף המדליות. הוא מודה כי המחירים שתא סוחרי־המדליות — שהוא יושב־

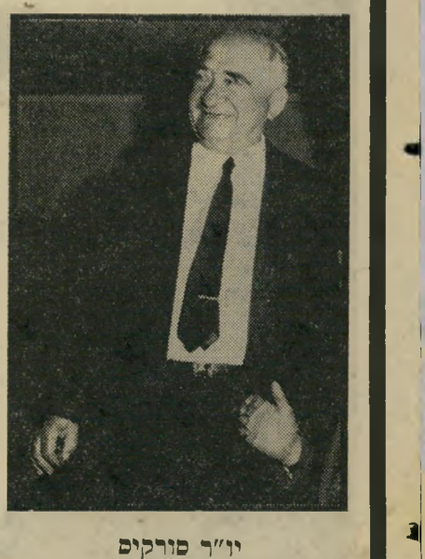

יו"ר פורקים
הכל בגלל הרעש

הראש שלו — מפרסם, אינם נכונים, ו־גבוהים בהרבה ממחירי השוק.

כך, למשל, מציע התא בפירסומים ה־מופיעים כחומר מערכתי ב„הארץ" מדל־יות תיירן־מצטיין במחירים של 43 עד 45 אלף לירות, בעוד עובדיה מוכן לש־לם מכסימום 30 אלף, ובתשלומים. עו־בדיה סבור כי אבני הרס את הענף ומסרב עתה לעזור לו. לדעתו יש פוטנ־ציאל עצום למכירת מדליות בחו"ל, ואבני אינו עושה דבר לנצלו.

מנכ"ל ובעלי חברת „קידום־זופיתות", **יוסף אמיר**, האיש שעשה יותר מכל אחר לקידום ענף המדליות בארץ, מא־שים אף הוא את אבני בהרס הענף. הוא סיפר כי פרץ סיכסוך בין חברתו לבין החברה הממשלתית על תנאי־התשלום לגבי הנפקות של מדליות. מאז שנת 1964 היה חוזה בין אבני ל„קידום", ש־לפיו יכלה „קידום" לקבל מכל הנפקה חדשה 300 מדליות ו־1000 מטבעות־זיכרון בהנחה של 30%. לאחר ביקורת חריפה של מבקר המדינה על הסכם זה, הוקמה ועדה לבחינת החובה בראשות **מרדכי סורקיס**, יו"ר מועצת־המנה־לים של החברה הממשלתית. אמיר מס־פר כי שעה שהוקמה הוועדה אמר לו סורקיס שהכל בגלל הרעש בעיתונות וכי אין לאמיר צורך לחשוש מן הוועדה כל עוד עומד הוא, סורקיס, בראשה. אולם מועצת־המנהלים של החברה החליטה לבטל את החוזה ואת ההנחות הכלולות בו, ו„קידום" דרשה לקבל 900 מדליות בהנחה של 30%, לפי החוזה שבוטל.

עורך־הדין של „קידום," **ארנולד שפאר**, פנה אל היועץ־המישפטי של החברה הממשלתית, **יצחק טוניק**, ב־מיכתב, ובו ביקש כי הוויכוח יתנהל ב־בית־המישפט ולא על־ידי בורר כפי ש־מחייב החוזה. העדפת בית־המישפט נומקה בגלל פומביות הדיון, שיפצה את „קידום" על הפירסומים השליליים שנעשו בגלל מבקר־המדינה.

אמיר סיפר, כי לפני שקיבל את ה־מיכתב שהודיעו על ביטול ההנחות, בא למישרדו מנכ"ל החברה המשלתית יצ־חק אבני, והראה לו את נוסח המיכתב העתיד להישלח אליו. המכתב כלל פיס־קה שבה נתבקש אמיר לוותר על כל תביעות מן החברה עם קבלת המיקדמות ששילם על חשבון המדליות. אמיר הת־קשר עם סורקיס טלפונית ודן עימו על הצפוי, מבלי לספר לו שאבני יושב מולו, וסורקיס אמר לאמיר כי הוא מחפש את אבני כבר שעתיים ואינו מצליח למצ־או. אמיר טוען כי עד עתה לא קיבל תשובה מן החברה על תביעתו שהעניין יתברר בבית־המישפט, וכי הוא עומד על דרישתו לקבל את 900 המדליות במחיר כולל ההנחה, ששווייה 888 אלף לירות.

גם אם יפסיד אמיר בתביעתו וייאלץ לרכוש את 900 המדליות בעוד כמה שנים, בתום ההליכים, ישלם בעתיד את המחיר של היום, וירוויח את הפרשי ה־מחיר והריבית. עד כה לא דרשה החב־רה מ„קידום" להפקיד את הסכום ש־אינו שנוי במחלוקת בבנק, להבטחת התשלום בתום הסיכסוך. דרישה כזו יכולה להקטין את ריווחי העתק הצפו־יים ל„קידום" בתום הסיכסוך המישפ־טי.

מכוניות הדיזל
כובשות את השוק

חברת „פולקסוואגן" האמריקאית הכניסה לשוק מכונית מדגם „רביט" עם מנוע־דיזל, הצורך גלון אמריקאי אחד ל־50 מייל. חברת „ג'נראל מוטורס" הו־דיעה כי בדגמים של שנת 1978 תכניס מנוע־דיזל לכל דגמי „אולדסמוביל" ו־„שברולט." הסיבה היא ההתפתחות ב־ייצור מנועי־דיזל למכוניות־נוסעים, ה־עומדים בדרישות זיהום־האוויר האמרי־קאיות שהן הגבוהות בעולם. מנוע־הדי־זל חסכוני יותר ממנוע־בנזין, בשיעור של 25% לפחות.

השנה מכרו „מרצדס" ו„פז'ו" כ־25 אלף מכוניות־נוסעים עם מנוע־דיזל ב־אמריקה, לעומת 13 אלף בשנה הקודמת. היצרנים האירופים מובילים בפיתוח מכוניות־הדיזל. „וולוו" הכניסה מכו־נית עם מנוע־דיזל מתוצרת „פולקסווא־גן." „אלפא־רומיאו" מוכרת דגם „ג'ו־ליה" עם מנוע פרקינס של „מסי־פרגו־סון" הבריטית, וגם „ב.מ.וו." עובדת על דגם דיזלי.

איך נסע
זמיר לחו"ל?

בדיקה שערך מזכיר חברת־העובדים, **אפרים ריינר**, לגבי נסיעתו של **אב־רהם זמיר**, מנכ"ל החברה „מחשבים הסתדרותיים," העלתה כי בעיקבות המלצות מבקר־ההסתדרות הורה מזכיר חברת־העובדים ב־5 באפריל 1976 על העברת החברה לניהולה של חברת „תיעוש."

ב־13 באפריל באותו חודש יצא זמיר לחו"ל לשלושה חודשים. הנסיעה והקי־צבה של מטבע זר מומנו על־ידי החברה שהוא ניהלה. זמיר קיבל משכורת במ־שך שהותו בחו"ל לפי חוזה בינו לבין החברה, שקבע כי מגיעה לו חופשה־בשכר של חודש בשנה.

כל עוד שהה בחו"ל נבצר ממזכיר חברת־העובדים לממש את החלטת ה־הם לצת מבקר ההסתדרות. אך מייד עם שובו הוחל בהליכי פירוק החברה. מז־כיר ההסתדרות, **ירוחם משל**, שהוא יושב־ראש חברת־העובדים, פעל עם קבלו את המלצת המבקר, לביצועה המהיר.

לא מחזירים ביטוח־רכב

החיפזון, הרשלנות וקלות־הראש שבהם העבירה הכנסת את החוק החדש לביטוח חובה ברכב, גרמו לא רק להתייקרות הביטוח מעל ומעבר לכל מה ששוער תחילה. מסתבר כי חברי־הכנסת לא נתנו דעתם להיבטים נוספים של החוק, המעשירים עתה את קופות חברות־הביטוח.

כך, למשל, אין בחוק החדש כל סעיף בדבר מה שיעלה בגורל תשלומי ביטוח־החובה ששולמו על מכונית שהורדה מהכביש, או בשל תאונה של „אובדן כללי" (טוטאל לוס) או בשל סיבה אחרת. מאחר שלא נאמר בחוק דבר על כך, החליטו חברות־הביטוח שאין מחזירים ללקוח את ביטוח־החובה ששילם, כשם שאין מחזירים לו את דמי הביטוח המקיף של הרכב כרכוש.

זוהי, כמובן, החלטה שרירותית ומחוסרת היגיון. מדוע צריך בעל־רכב שהורד מהכביש ואינו נוסע יותר, לשלם לחברות־הביטוח עבור סיכוני צד שלישי? אבל בכל מקום שאפשר לקחת — לוקחים. בעל־רכב שיגיש תביעה ניסיונית נגד חברת־הביטוח שלו ויתבע ממנה להחזיר לו את תשלומי־החובה עבור רכב שאינו עוד בשימוש — יזכה בתביעה ללא כל ספק. אבל חברות־הביטוח סומכות על כך שהאזרחים אינם ממהרים אל בתי־המישפט כדי לממש את זכויותיהם.

גדלה הכנסה
הנקייה מהודיים

הכנסת מגדלי הודים לבשר בשנת 1975/74 גדלה במידה ניכרת, ב־49 אגו־רות להודי חי.

בשנת 1974 היתה ההכנסה 1.32 לי־רה להודי שנמכר לסיטונאי ב־6.24 לי־רות, ובשנת 1975 היתה ההכנסה 1.85 לירה להודי שנמכר לסיטונאי ב־8.89 לירות. מימצאים אלה העלה המכון לח־קר ריווחיות המשק החקלאי בדו"ח על ריווחיות גידול הודים לבשר.

הגידול העיקרי בהוצאה היה בריבית, לירה מכל הכנסה להודי לעומת 68 אגורות בשנת 1974. גם ההוצאות לתשו־מות הישירות (מזון וכו') גדלו. ההוצאה היחידה שנשארה ללא שינוי היא לעבו־דה שכירה — 2 אגורות לכל הודי.

לא כדאי לאגור
מי־שיטפונות

חישוב בשיטת התמחיר מראה, כי אין הצדקה להקמת מיפעלי איגום מי־שיט־פונות, באשר שיעור התשואה להון ה־משקע הוא 5.8% שעה שמחיר ההון למשק הלאומי הוא 8%. למסקנה זו מגיע המכון לחקר ריווחיות המשק ה־חקלאי, במחקר מיוחד של **מאיר חיים וצבי רון**. אולם, אם המשק החקלאי יצליח לפעול לפי תיכנון אופטימלי, יהיה שיעור התשואה להשקעה 10.3%, הגבוה ממחיר ההון למשק הלאומי.

הסקר מגיע למסקנה כי כדאי להמ־שיך בהשקעות כאלה, רק בהנחה שמחיר ההון למשק הלאומי אינו 8% אלא פחות מכך, בגלל האינפלציה ויכולת ה־מדינה לגייס הון צמוד במחיר של עד 4% לפני מס.

גרסטנר התפטר
מניהול „אמגת"

עוזי גרסטנר התפטר מניהול מיפעל „אגמת" של קבוצת „אמפא". תחתיו מונה **ניסים צורי**, שהיה מנ־הל המיפעל קודם. גרסטנר עבר לעסקים פרטיים, בעיקר כסוכן של חברות זרות. התפטרותו נובעת מרצונו להקדיש את זמנו לעסקיו הפרטיים, בעוד שב„אמגת" יש לו רק אחוזי־בעלות ספורים.

התנצלות לפני האחיות

בשבוע שעבר פורסמה במדור זה ידי־עה על נסיעת האחיות לקונגרס בטוקיו. שורות הסיום של הידיעה ליגלגו על האחיות שיש לאל־ידן כיום לנסוע ל־טוקיו, וכי ודאי תגרומנה לשביתה נוס־פת כדי לכסות את הוצאות הנסיעה. שורות אלה לא נכתבו על־ידי עורך מדור זה, נוספו לידיעה שהתפרסמה בלי ידי־עתו. העורך מתנצל לפני ציבור האחיות, הראויות לשכר גבוה מזה שהן מקבלות.

מישרד־התיירות מונע מכירת „ביקעת־הירח"

מישרד־התיירות הודיע על התנגדותו למכירת מלון „ביקעת הירח" באילת למשקיע **חיים** („סם") **אורמן**. בעלי־המלון, **יוסי סיני** וקבוצת **ורדי**, מכרו אותו לאורמן במחיר נמוך ביותר, 9 מיליון לירות, ואורמן החל כבר לנהל את המלון.

עתה מתברר כי אורמן עשה הסכם חשאי עם סיני, שלפיו ילחץ להורדת המחיר ואחרי העיסקה יפצה אותו אורמן. אחרי חתימת החוזה סירב אורמן להיזכר בהסכם.

מישרד־התיירות סירב כבר לפני שנים לאשר לאורמן הקמת מלון בחיפה, בגלל עברו המפוקפק בניהול עסקים בישראל וקנדה, שאליה ירד ומשם ברח חזרה ארצה מבלי לשלם חובות. אורמן הוא ידיד אישי של ח"כ **משה ורטמן**, שסייע לו לעקוף את מישרד־המיסחר־והתעשייה ביחס להקמת ממגורות במימון ממלכתי. מישרד־המיסחר־והתעשייה גילה כי אורמן הקים חברה פיקטיבית בדלוואר, והציגה כחברה זרה שאינה שייכת לו. אחרי שהתגלתה התרמית מסרב מישרד־המיסחר־והתעשייה לממש את החוזה שהתם, למרות לחצים כבדים מצד ורטמן.

הבורסה
אריה בחורף

מניות חברת־הביטוח „אריה" הגיעו לרמה של 550 תוך כמה שבועות מאז המלצתי עליהן. לדעתי הן עדיין מהוות השקעה כדאית, שכן החברה תחלק ה־שנה דיווידנד ביד נדיבה ביותר.

גם מניות בנק „איגוד" כדאיות למש־קיע המצוייד בנשימה ארוכה, שכן ה־בנק ראה רווחים שהם בין הגבוהים ב־מערכת הבנקאות.

לעומת זאת הייתי בורח כל עוד נפשי בי ממניות חברת „עסיס" או מוכר שורט. לחברה חסרים כיום כ־80 מיל־יון לירות כדי להיחלץ מן הבוץ, ואין סיכוי שמישהו יתן לה סכום זה. מכירת מיפעל־המיצים שלה ל„פרדס" היתה רק כטיפה בים, ואין לה קונה לשטח המיפ־על ברמת־גן.

האם שיקר השופט?

שורה של בקשות לבית־המישפט ה־עליון שהגיש **שלמה אבני** נגד השופט **חיים אילת**, שהיה בתקופתו היועץ המישפטי של עיריית גיבעתיים ואשר פעל, לדעת אבני, עם עורך־הדין **צבי טמיר** בקנוניה שגזלה מאבני דירה, נידחו עד כה על־ידי השופטים. אבני הגיש בימים אלה תביעה למישטרה נגד השופט אילת, על עדות־שקר.

הבירור בבית־המישפט העליון בא לא־חר שורה של דיונים בבתי־המישפט ה־נמוכים יותר. עיקר הפרשה דרישות של עורך־הדין צבי טמיר (שותפו של רובר־טו אהרון מפרשת „מדיקל־סנטר") ש־הסתיעו בחיים אילת בקשר להליכי רכי־שת דירה על־ידי אבני בגיבעתיים. אבני טוען כי הדרישות גרמו לו לאיבוד ה־דירה.

קרקע ל„משביר המרכזי"
בלי מיכרז

„המשביר המרכזי" ביקש לפני כשנה ממינהל־מקרקעי־ישראל הקצאת 150 דונם מול שטח ה„קאונטרי־קלאב" ב־תל־אביב, להקמת היפרמרקט. כאשר קיבל מנכ"ל „המשביר," **יהודה כס־פי**, את המלצות שר־המיסחר־והתעשייה **חיים בר־לב** ושר־החקלאות **אהרון אוזן**, נתקל בהתנגדות עזה של מנכ"ל המינהל, **מאיר זורע**. זה האחרון סי־רב להקצות קרקע ללא־מיכרז, ולא עזרו כל הלחצים של מוסדות ההסתדרות. עתה, עם התפטרותו של זורע מן המינ־הל, נפתחה הדרך — ו„המשביר" עומד לקבל את הקרקע ללא מיכרז.